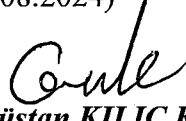

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

15528

Aşağıda belirtilen sorularımın Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir URALOĞLU tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. (09.08.2024)

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT
DEM Parti Grup Başkanvekili
Kars Milletvekili

Türkiye'de internet özgürlüğü her geçen gün gerileyen bir seyir hattını izlemektedir. Dünya çapında ülkelerin internet kontrol politikalarının incelendiği, Freedom House tarafından hazırlanan İnternette Özgürlük Raporu 2023, bu bağlamda Türkiye'yi internetin özgür olmadığı ülkeler arasında değerlendirmiştir. Raporda, internet kullanımı "*Erişim Önündeki Engeller*", "*İçerik Sınırlamaları*" ve "*Kullanıcı Hakları İhlalleri*" başlıkları altında incelenmektedir. Türkiye, "*Erişim Önündeki Engeller*" başlığında 25 üzerinden 12 puan, "*İçerik Sınırlamaları*" başlığında 35 üzerinden 10 puan ve "*Kullanıcı Hakları İhlalleri*"nde 40 üzerinden 8 puan alarak, 100 üzerinden 30 puanla "*özgür değil*" kategorisinde yer almakta, 70 ülke arasında 55. sırada bulunmaktadır. Detaylı incelemelerin bulunduğu bu raporda, Türkiye ile birlikte aynı kategoride bulunan İran, Çin, Rusya, Myanmar gibi ülkelerde insanların, internette görüşlerini ifade ettikleri için yasal yaptırımlarla karşılaştığı belirtilmektedir.

Öte yandan 2022 Ekim ayında yürürlüğe giren Dezenformasyon Yasası'na da raporda yer verilmiş, bu yasanın muhalif siyasetçiler ile gazetecilerin susturulması için kullanıldığı, sansürün yaygın olduğu ve çok sayıda makale ile sosyal medya paylaşımının engellendiği vurgulanmıştır. Benzer şekilde, Türkiye'de telekomünikasyon alanını düzenlemek ve denetlemekle sorumlu kurum olan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) hakkında da raporda, kurumun özel bir bütçeye sahip olduğu, üyelerinin hükümet tarafından atandığı ve karar alma sürecinin şeffaf olmadığı ifade edilmiştir.

İfade Özgürlüğü Derneği'nin, erişime engellenen websiteleri, haber ve sosyal medya hesap ve içeriklerinden yola çıkarak yürüttüğü EngelliWeb projesi kapsamında, Mart 2024 sonu itibariyle, 1.043.312 web sitesine erişim engellendiği tespit edilmiştir.

Küresel ve yerel endeksler böyle seyrederken, geçtiğimiz günlerde sosyal platform Instagram'a erişim engeli getirilmiş, hükümet kontrolündeki internet düzenleyicisi Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), erişim engellenmesinin gerekçelerini ortaya koyan kararı yayınlamamıştır. Daha önce, dönem dönem Twitter, YouTube, Wikipedia, Google Sites (Google tarafından oluşturulan bir wiki ve web sayfası oluşturma aracı) ve Wordpress platformlarına erişimin engellendiği Türkiye'de, Instagram ile birlikte, Temmuz ve Ağustos aylarında popüler Wattpad ve Roblox platformlarına da erişimi engeli getirilmiştir.

İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch) Teknoloji ve Haklar Direktör Yardımcısı Deborah Brown, *"Bir sosyal medya platformunun tamamına erişimi engellemek, Türkiye'deki milyonlarca kullanıcının ifade ve bilgi edinme özgürlüğünü ihlal eden son derece orantısız bir tedbirdir ve derhal geri alınmalıdır. Bir hükümetin bir platformdaki bazı içerikleri kaldırma ya da bazı içeriklere izin verme kararları üzerindeki anlaşmazlığı, asla platforma erişimi tümüyle engellemek için bir bahane olarak kullanılmamalıdır."* açıklamasını yaparak, Türkiye'deki güncel duruma ilişkin görüşlerini ifade etmiştir.

Bu bağlamda;

1. Türkiye'de son yıllarda artan internet erişim engellemelerinin gerekçeleri nelerdir? Instagram, Wattpad, Roblox gibi popüler platformlara erişimin engellenmesi kararlarının arkasındaki spesifik nedenler nelerdir? Bu kararların ardında hangi yasalar veya düzenlemeler temel alınmıştır?
2. Hükümet, Instagram'dan içerik kaldırma talebine bulunmuş mudur? Bulunmuşsa eğer, hangi sıklıkla ve hangi içerikler bu talebin hedefi olmuştur? Instagram platformu bu taleplere ne ölçüde yanıt vermiştir?
3. İnternet erişim engellemeleri ile ilgili kararlar alınırken hangi kriterler göz önünde bulundurulmaktadır? Bu süreçte alınan kararların şeffaflığı ve hesap verebilirliği nasıl sağlanmaktadır?
4. Dezenformasyon Yasası kapsamında engellenen içeriklerin toplam sayısı nedir? Engellemelerin içerik kategorileri nelerdir?
5. BTK'nın internet erişim engellemelerine ilişkin kararları alırken bağımsız bir denetim mekanizması bulunmakta mıdır? Bu mekanizma varsa, nasıl çalışmaktadır?
6. Mart 2024 sonu itibariyle 1 milyondan fazla web sitesine erişimin engellendiği tespit edilmiştir. Bu kadar geniş çaplı erişim engellemeleri hangi gerekçelerle yapılmaktadır?
7. Ağustos 2024'e kadarki süreçte, 2024 yılına ait toplam erişim engeli sayısı nedir? Engellemelerin içerik kategorileri nelerdir?
8. Türkiye'nin Freedom House gibi uluslararası kuruluşlar tarafından "internetin özgür olmadığı ülkeler" kategorisinde değerlendirilmesini Bakanlığınız nasıl değerlendirmektedir? Türkiye'nin internet özgürlüğü konusunda bu algıyı değiştirmek için herhangi bir çalışmanız söz konusu mudur?
9. İnternet erişim engellemelerinin kullanıcıların ifade özgürlüğü ve bilgiye erişim hakları üzerindeki etkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu hakların korunmasını Bakanlığınız ne derece önemsemektedir?
10. İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch) tarafından yapılan eleştirileri nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu eleştiriler ışığında, internet politikalarında bir revizyona gitmeyi düşünüyor musunuz?